

2014-01-31

Diarienum: L2013/2670/JFS

landsbygdsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

REMISSYTTRANDE

Delbetänkande av Jaktlagsutredningen: Viltmyndigheten – Jakt och viltförvaltning i en ny tid (SOU 2013:71)

Med anledning av rubricerad remiss lämnar Skogsindustrierna följande yttrande:

SAMMANFATTNING

- Skogsindustrierna instämmer i beskrivningen att viltstammarna av flertalet jaktbara arter har ökat. De allt större populationerna av klövvilt och rovdjur medför ett större behov av avvägningar mellan jaktintressena och viktiga närings- och samhällsintressen.
- Skogsindustrierna delar utredarens uppfattning om att svensk jakt och viltförvaltning är i stort behov av en nystart. I all viltförvaltning måste besluten tas regionalt, med anpassning till de varierande förutsättningarna och med betydligt större hänsyn till människorna som bor och på landsbygden och de företag som verkar där. Olika nyttigheter och kostnader måste fördelas på ett rimligt sätt. Det är helt nödvändigt att viltstammars påverkan på skogs- och jordbruk hanteras i förvaltningsbeslut som bättre tillgodoser näringarnas behov.
- Skogsindustrierna anser att frågor gällande jaktbara viltarter ska hanteras av ett departement och en myndighet. Ansvarigt departement bör vara Landsbygdsdepartementet och förstahandsalternativet för ansvarig myndighet är Skogsstyrelsen. Ett andra alternativ för ansvarig myndighet är en nyinrättad viltmyndighet.

BAKGRUND

Svensk viltförvaltning befinner sig mitt i ett nödvändigt förändringsarbete och Skogsindustrierna välkomnar därför den pågående jaktlagsöversynen i vilken liggande delbetänkande avseende nationellt ansvarig myndighet för jakt och viltförvaltning utgör en del.

Skogsindustrierna delar beskrivningen av den förändring i antal och utbredning som många viltstammar genomgått under de senaste decennierna, vilket i sin tur leder till förändrade frågeställningar. Tidigare handlade avvägningar om balansen mellan bevarande och jakt. Idag avser i stor utsträckning avvägningar balansen mellan jakt och de areella näringarna jord- och skogsbruk. Nuvarande och framtida krav på den nationellt ansvariga myndighetens agerande är att det ska kunna balansera dessa intressen, vara proaktivt, förutsägbart och att det säkerställer likhet inför lagen.

PROBLEMANALYS

Skogsindustrierna är av uppfattningen att utredningen inte endast ska utvärdera myndighetsansvaret utan även föreslå förändring.

I en tvärvetenskaplig studie inom Future Forests poängteras att den främsta orsaken till konflikt mellan intresser i älgförvaltningen är en ojämlig fördelning av nyttigheter och kostnader. Detta är en allmängiltig orsak till meningsskiljaktigheter i viltförvaltningen och gäller såväl rovdjur som andra arter. Skogsindustrierna anser att kostnaderna för dagens klövviltstammar är orimligt höga genom dess effekter på skogsbruket, på den biologiska mångfalden och ytterligare på samhället i form av trafikolyckor med vilt inblandat. En orimligt stor del av dessa kostnader tas av skogsbruket och samhället.

Utredaren lägger stor vikt vid att den nationellt ansvariga myndigheten ska ha ett främjandeuppdrag att utveckla jakten som näring. Nuvarande ordning och formulering antyder att huvudfokus är att främja jakt, och att hänsyn till andra intressen skulle vara en bisak. Skogsindustrierna anser tvärtemot denna uppfattning att *det är skogsbruk och jordbruk som ska sätta ramarna för viltförvaltningen*. Förvaltningens huvudsakliga uppgift är att hantera individer och populationer av en art så att nyttan blir stor utan oacceptabla besvär eller kostnader för det allmänna eller enskilda intresset. Skogsindustrierna kan inte acceptera att främjandeuppdraget ges ökad vikt. Principiellt stödjer Skogsindustrierna jakt som en brukarform och även möjlighet till att utveckla jakt som en näring. Praktiska erfarenheter, från framför allt södra Sverige, pekar på att reella konflikter och stora problem för jord- och skogsbruk uppstår med ökande stammar av klövvilt till följd av näringsverksamhet inom jakt och därmed ökat fokus på höga viltstammar. Skogsindustrierna anser därför att främjandeuppdraget för näringsverksamheten bör dämpas och att uppdraget bör gälla jaktutövningen generellt.

Utredningen pekar på gynnsam bevarandestatus som ett centralt begrepp i viltförvaltningen. Det är av stor vikt att tolkningen och tillämpningen av gynnsam bevarandestatus samtidigt möjliggör en förvaltning där arters geografiska utbredning, individantal eller täthet kan begränsas. En modern och adaptiv viltförvaltning måste även kunna reglera viltstammarna nedåt med hänsyn tagen till såväl allmänna som enskilda intressen.

Vad gäller jakt som folkrörelse anser Skogsindustrierna att det är viktigt att verka för fortsatt hög acceptans och förståelse för jaktens roll och utövning i samhället. I myndighetens roll bör ingå att slå vakt om den svenska jaktkulturen. Fokus på stora klövviltsantal riskerar att minska allmänhetens acceptans för jakt och medför som vi anført ovan ökade kostnader för samhället.

FÖRSLAGET

Skogsindustrierna delar uppfattningen om att svensk viltförvaltning är i stort behov av nystart. Förutsättningarna för att en sådan nystart ska kunna ske inom Naturvårdsverket bedöms av Skogsindustrierna som små. Grund för denna bedömning är myndighetens fokus på bevarande och skydd inom miljö och naturvårdsområdet. En nystart kräver en myndighet som ser brukandet som den bärande idén och som också har en stor vana att väga samman brukande och samhällsekonomiska aspekter i sina beslut.

Skogsindustriernas huvudalternativ är att Skogsstyrelsen övertar ansvaret för jakt- och viltförvaltningsfrågorna. Det är en existerande myndighet med en geografisk rikstäckande spridning med en lång tradition av att tillämpa såväl rådgivning som lagtillämpning och tillsyn. Det skulle gagna jakt- och viltförvaltningsfrågorna och möjliggöra en förhållandevis snabb nystart. I Skogsstyrelsens uppdrag ligger att genomföra en politik som bygger på ett långsiktigt och hållbart brukande av förnyelsebara resurser med ständiga avvägningar mot såväl bevarandevärden, sociala värden som mot andra näringar. Den absoluta merparten av arter för vilka jakt- och viltförvaltningsfrågor ska hanteras har en stark koppling till skogen eller det brutna skogs- och jordbrukslandskapet vilket ytterligare talar för Skogsstyrelsen som ansvarig myndighet.

Skogsstyrelsen har redan idag en viktig roll i den lokala och regionala viltförvaltningen. Genom sin distriktsorganisation svarar man för expertkunskaper rörande vilt- och foderresursfrågor visavi länsstyrelsen, viltförvaltningsdelegationer och älgförvaltningsgrupper. Skogsmyndigheten har regeringsuppdrag att svara för foderprognoser och bidra till som utvecklingen av inventeringsmetoder. Skogsstyrelsens personal är pålästa och erfarna i frågor som rör viltförvaltning och jakt. Myndigheten har under många år arbetat med enskilda skogsägare och har stor erfarenhet av ägandet av jord och skog. Mot den bakgrunden torde Skogsstyrelsen ha mycket goda förutsättningar att göra de avvägningar som krävs mellan skogsproduktion, jakt och bevarande. Avvägningar som är nödvändiga för att erhålla en ekosystembaserad adaptiv viltförvaltning i

enlighet med vad regering och riksdag syftade till när beslutet om en ny viltförvaltning antogs år 2010.

Med det tydliga och stora behov av nystart som föreligger kan vi inte annat än uppfatta utredarens andrahandsförslag, att Naturvårdsverket behåller ansvaret för jakt- och viltförvaltningsfrågorna som en logisk kullerbytta. Naturvårdsverket är nationellt ansvarig myndighet på miljö- och naturvårdsområdet och har inom dessa områden stor kompetens och erfarenhet. Jakt- och viltförvaltningsfrågor har av Naturvårdsverket hittills inte hanterats med ett brukarperspektiv med tillräcklig hänsyn till berörda näringar och människor på landsbygden. Skogsindustrierna är av uppfattningen att jakt- och viltförvaltningsfrågorna har mycket små förutsättningar att ges den nystart som behövs inom Naturvårdsverket. Ytterligare ett skäl att inte behålla jaktfrågorna på Naturvårdsverket är den utredning om översyn av myndigheter under Miljödepartementet som beslutades i november 2013. En nystart av svensk viltförvaltning skulle försenas av en sådan översyn, som sannolikt kommer fram till samma slutsats som jaktlagsutredningen i fråga om behovet av nydaning.

Skogsindustrierna anser att en överflyttning av ansvaret för jakt- och viltförvaltningsfrågor till en nyinrättad viltmyndighet kan vara ett fungerande andrahandsalternativ. Det förutsätter dock att den nya myndigheten bemannas med både skoglig och jaktlig kompetens och att uppdraget blir att förvaltningsavvägningar sker utifrån ett långsiktigt hållbart brukande, utgående från såväl allmänna som enskilda intressen. Om beslutet blir att inrätta en ny myndighet, istället för att överföra ansvaret till Skogsstyrelsen vilket är vårt huvudalternativ, så bör den förhållandevis lilla myndigheten placeras på en ort och inte delas upp på flera orter. Det skulle innebära en splittring av resurser som kräver extra samordningsinsatser.

När det kommer till resursallokering och prioritering behöver jakt- och viltfrågorna hamna hos en myndighet där frågorna prioriteras med utgångspunkt från såväl viltförvaltning som dess påverkan på areella näringar och samhällskostnader.

Skogsindustrierna

Mårten Larsson
Skogsdirektör

Linda Eriksson
Rådgivare skogliga frågor